

Spoljnotrgovinska arbitraža pri Privrednoj komori Srbije u Beogradu, i to [...] kao arbitar pojedinac, sa zapisničarem [...], rešavajući u sporu tužioca [...] Srbija, koje zastupa [...], protiv tuženog [...] Italija, radi potraživanja u iznosu od EUR 43.840, po sprovedenom postupku, donela je 5. januara 2009, na osnovu člana 37 stav 6, te članova 47 i 49 Pravilnika o spoljnotrgovinskoj arbitraži pri Privrednoj komori Srbije, sledeću

ODLUKU

1. USVAJA SE tužbeni zahtev pa se obavezuje tuženi [...] Italija, da plati tužiocu [...] Srbija, iznos od EUR 43.840, sa kamatom po stopi od 3% godišnje za period od 13. decembra 2005. do dana isplate, sve u roku od 15 dana od dana prijema ove odluke.
2. OBAVEZUJE SE tuženi da plati tužiocu iznos od EUR 5.320 na ime registracionih i arbitražnih troškova, te troškova zastupanja.

Obrazloženje

I. Nadležnost Arbitraže za odlučivanje u ovoj pravnoj stvari; postojanje arbitražnog sporazuma

1. U tužbi primljenoj u Arbitraži 11. marta 2008. tužilac je naveo da je po članu 13 ugovora o zastupanju od 5. oktobra 2004. između ([...] kao proizvođača), te tužioca kao izvoznika i tuženog kao isključivog zastupnika za rešavanje sporova predviđena nadležnost Spoljnotrgovinske arbitraže pri Privrednoj komori Srbije.

2. Tuženi nije odgovorio na tužbu, koju mu je Sekretarijat Arbitraže dostavio preporučenom poštom sa povratnicom uz dopis od 3. juna 2008, a koju je uredno primio 16. juna 2008, već je tužbu vratio uz dopis koji je u Arbitraži primljen 1. jula 2008. Predsedništvo Spoljnotrgovinske arbitraže u užem sastavu, na nejavnoj sednici održanoj 23. jula 2008, u primeni odredbi člana 15 stav 1 Pravilnika, utvrdilo je zaključkom da se u ispravama spora nalazi arbitražni sporazum koji predviđa nadležnost Spoljnotrgovinske arbitraže pri Privrednoj komori Srbije Srbije za rešavanje sporova iz ugovornog odnosa tužioca i tuženog.

3. Arbitar-pojedinac je, u primeni odredbe člana 15 stav 3 Pravilnika, utvrdio da postoji i da je punovažan arbitražni ugovor između strana u ovom sporu koji predviđa nadležnost Spoljnotrgovinske arbitraže pri Privrednoj komori Srbije (član 13 ugovora o zastupanju od 5. oktobra 2004). Odredba člana 13 ugovora, naime, predviđa da je u slučaju spora nadležna "arbitraža u Beogradu". Arbitar

je našao da su strane navedenom formulacijom očigledno želele da ugovore nadležnost arbitraže, te da otklone intervenciju državnih sudova u rešenje njihovog eventualnog spora. Arbitar je takođe zaključio da iz sporazuma strana o načinu rešavanja sporova nedvosmisleno proizilazi da je njihova namera bila da ugovore nadležnost Spoljnotrgovinske arbitraže pri Privrednoj komori Srbije, kao jedine arbitražne institucije u Beogradu za rešenje sporova sa elementom inostranosti u subjektu, kakav postoji u ovom sporu. Ovo stanovište, zasnovano na sličnoj formulaciji sporazuma stranaka o načinu rešavanju sporova, zauzeto je više puta u praksi Spoljnotrgovinske arbitraže pri Privrednoj komori Srbije. Formulaciju iz arbitražne klauzule da strane "u krajnjem slučaju ugovaraju nadležnost Privrednog-Trgovačkog suda u Beogradu" arbitar nije protumačio kao prorogacionu klauzulu (jer ona ne bi imala smisla u svetlu odredbe o nadležnosti arbitraže), niti kao ugovaranje dvostepenosti u postupku (jer dvostepenost nije moguća po Pravilniku niti po Zakonu o arbitraži Srbije), već kao konstataciju da su srpski sudovi nadležni za intervenciju u arbitražni postupak u slučajevima predviđenim zakonom (član 7 Zakona o arbitraži Srbije).

II. Imenovanje arbitra, konstituisanje arbitraže

1. Tužilac je, izričitom napomenom u tužbi, prepustio Arbitraži imenovanje arbitra, a tuženi je odbio da učestvuje u postupku. Pošto vrednost spora ne prelazi US\$ 70.000,00, Predsednik Spoljnotrgovinske arbitraže imenovao je zaključkom od 24. jula 2008, na osnovu člana 20 stav 1 i člana 21 stav 3 Pravilnika, [...], sa Liste arbitara, za arbitra-pojedince u ovom arbitražnom postupku.

2. [...] prihvatio se funkcije arbitra.

3. Strane su uredno obaveštene o imenovanju arbitra-pojedince dopisom Sekretarijata Spoljnotrgovinske arbitraže od 07. oktobra 2008.godine. Strane se nisu izjasnile o imenovanju arbitra.

4. Iz navedenog proizilazi da je arbitraža u ovoj stvari uredno konstituisana u skladu sa članom 21 stav 3 Pravilnika.

III. Nadležno pravo

1. Članom 12 ugovora o zastupanju od 5. oktobra 2004. ugovoreno je da će se na ugovor i u postupku rešavanja sporova između strana po tom ugovoru primenjivati srpsko pravo.

2. Na statusna pitanja odnosno na stranačku sposobnost u vezi sa tuženom stranom arbitar je, prema opštim pravilima Međunarodnog privatnog prava,

primenio italijansko pravo, kao pravo u kome je registrovan tuženi kao preduzetnik odnosno kao pravo prebivališta tuženog.

IV. Arbitražni postupak

1. Tuženi nije odgovorio na tužbu niti se izjašnjavao o imenovanju arbitra pojedinca iako su mu tužba sa pozivom da na nju odgovori i obaveštenje o imenovanju arbitra uredno dostavljeni (što je arbitar utvrdio na osnovu dokumenata u spisima predmeta – poštanske povratnice i izveštaji kurirske pošte).

2. Sekretarijat Spoljnotrgovinske arbitraže je poziv za usmenu raspravu zakazanu za 23. decembar 2008. poslao stranama 24. novembra 2008 – i to tuženom putem kurirske pošte (*DHL*). Iz izveštaja *DHL*-a primljenog u Arbitraži 11. decembra 2008. utvrđeno je da se tuženi ne nalazi na adresi označenoj u ugovoru, te na kojoj je primio tužbu.

3. Na usmenu raspravu 23. decembra 2008. pristupio je samo punomoćnik tužioca. Arbitar konstatovao da je Sekretarijat Arbitraže uredno dostavio poziv za raspravu i tuženom, te je zaključkom, na osnovu člana 37 stav 6 Pravilnika, odlučio da se rasprava održi i bez prisustva tužene strane. Pri donošenju ove odluke arbitar je imao u vidu ponašanje tuženog u prethodnom toku postupka, te odredbe Pravilnika o dostavljanju (član 34 stavovi 2, 3 i 4).

V. Tužbeni zahtev

1. U tužbi koja je primljena u Arbitraži 11. marta 2008. tužilac je naveo da je sa tuženikom zaključio 5. oktobra 2004. ugovor o zastupanju, u svojstvu izvoznika i generalnog zastupnika, kojim je Preduzeće [], iz Italije, u svojstvu isključivog zastupnika, preuzelo obavezu da proizvode Preduzeća [] iz []plasira na teritoriju Italije, Francuske i Libije. Na osnovu navedenog ugovora i njegovog aneksa br. 1 od 5. oktobra 2005. i aneksa br. 2 od 1. aprila 2005. tužilac je tuženom 6. aprila 2005. isporučio liniju za proizvodnju i pakovanje papirnih maramica za ukupnu cenu od EUR 120.000. Tuženi je primio isporuku, zadužio tužioca za iznos od EUR 23.760 na ime sajamskog popusta. Cenu za isporučenu robu tuženi je trebalo da plati u više rataa po ugovoru (EUR 5.000 do 4. aprila, a EUR 19.000 do 7. aprila 2005, a ostatak u 10 jednakih mesečnih rata od 1. maja 2005. zaključno sa 28. februarom 2006). Tuženi je delimično platio cenu tužiocu, u sedam rata ukupno EUR 52.284,40, tako da je ostao tužiocu dužan iznos od EUR 43.840. Ček koji mu je tuženi predao kao sredstvo obezbeđenja tužilac nije mogao da realizuje. Ovaj iznos duga tuženog odnosno potraživanja tužioca od EUR 43.840 je predmet tužbenog zahteva. U reči na usmenoj raspravi punomoćnik tužioca je ostao pri navodima iz tužbe i tužbenom zahtevu u pogledu glavnog duga

2. Tužilac je tužbom tražio i »zakonsku kamatu« na iznos potraživanja počev od 1. novembra 2005. U reči na raspravi precizirao je zahtev u pogledu kamate tako što je tražio kamatu od dana poslednjeg plaćanja koje je tuženi na ime cene izvršio odnosno od 13. decembra 2005, a po domicilnoj kamatnoj stopi za Evro.

3. Tužilac je tražio i troškove postupka u iznosima od dinara 16.680,00 (registracioni troškovi) i dinara 374.567,00 (arbitražni troškovi), te dinara 80.000,00 na ime troškova zastupanja.

4. Tužilac je u podnesku od 25. septembra 2008. precizirao tužbu tako što je kao tuženog označio [], kao fizičko lice, na istoj adresi u Italiji na kojoj se []vodio kao preduzetnik. Pri tom je tužilac precizirao da je ugovorna strana u ugovoru o zastupanju od 5. oktobra 2004. [], kao preduzetnik odnosno tzv. individualno preduzeće u smislu italijanskog prava; pošto za obaveze koje je preuzelo kao preduzetnik fizičko lice odgovara svojom celokupnom imovinom, tužilac je kao tuženog označio [], bez naznake da se radi o preduzetniku. Tužilac nije prihvatio objašnjenje tuženog (v. dalje tač. 6 ovog dela obrazloženja) da je[] kao preduzetnik odnosno kao individualno preduzeće izbrisan iz trgovačkog registra – prema mišljenju tuženog, izvod iz registra Privredne komore [] (koji je tužilac dostavio uz svoj podnesak primljen u Arbitraži 1. jula 2008) nije dokaz da je [] kao preduzetnik izbrisan iz odgovarajućeg registra, već taj izvod samo dokazuje da je Komori 21- aprila 2008. podnet zahtev za brisanje; uz svoj podnesak primljen u Arbitraži 29. jula 2008. tužilac je dostavio overeni prevod izvoda iz registra Privredne komore [] kojim dokazuje da je [] u svom dopisu pogrešno prikazao sadržinu izvoda iz registra.

5. Kao dokaz za svoje navode tužilac je uz tužbu dostavio ugovor o zastupanju od 5. oktobra 2004, aneks br. 1 uz ugovor o zastupanju od 5. oktobra 2004, aneks br.2 uz ugovor o zastupanju od 1. aprila 2005, jedinstvenu carinsku ispravu br. [] od 6. aprila 2005. za liniju za proizvodnju i pakovanje papirnih maramica, račun [] br. 015/2005 od 6. aprila 2005. na iznos od EUR 120.000, knjižno zaduženje na iznos od EUR 23.760 izdato od strane [] 16. maja 2005, naloge za naplatu [] banke a.d. za isplatu iznosa koje je []-u platio [] sa valutama plaćanja 7. i 14. april, 4. maj, 28. juli, 8. avgust, 25. oktobar i 13. decembar 2005, ček *Banca []* br. [] od 5. aprila 2005. na iznos od EUR 98.000, urgencije []-a [] za ispunjenje obaveze plaćanja od 23. juna i 20. septembra 2006, dopis [] od 25. septembra 2006 - raskid ugovora o zastupanju, zahtev [] banke a.d. upućen 11. oktobra 2006. na [] za naplatu čeka br. [], izveštaje [] banke a.d. od 20. i 25. oktobra 2006. o nemogućnosti naplate čeka [] br.[] , te dopis [] [] banci a.d. od 17. oktobra 2006. u vezi sa naplatom čeka.

6. Tuženi nije osporio tužbeni zahtev odnosno nije odgovorio na tužbu, niti je prisustvovao usmenoj raspravi. [] je dopisom na poslovnom papiru preduzetnika koji je u Arbitražu dospelo 1. jula 2008. obavestio da je primio tužbu i dostavio fotokopiju izvoda iz registra Privredne komore [] iz koje se vidi da je »firma []

ugašena dana 21.04.2008. godine, izbrisana iz registra firmi i da više ne posluje ni pod gornjim niti pod bilo kojim nazivom«.

VI. Razlozi za odluku Arbitraže u pogledu zahteva iz tužbe

1. Arbitar je u pogledu subjektiviteta tužene strane prihvatio zahtev tužioca iz podneska primljenog u Arbitraži 25. septembra 2008. da kao tuženi bude označen [], kao fizičko lice, na istoj adresi na kojoj je on u tužbi označen i kao preduzetnik. Arbitar se nije upuštao u pitanje da li je [] kao preduzetnik i izbrisan iz nadležnog registra ili je on to brisanje samo zatražio, već je prihvatio njegovu izjavu da kao preduzetnik više ne postoji odnosno ne posluje datu u dopisu primljenom u Arbitraži 1. jula 2008. Prema pravilima Međunarodnog privatnog prava na statusna pitanja lica ima se primeniti pravo nacionalne pripadnosti odnosno državljanstva, ili stalnog prebivališta, za fizička lica. U ovom slučaju, za status [] kao preduzetnika izvesno je da je nadležno italijansko pravo, kao i za pitanja njegovog statusa kao fizičkog lica s obzirom na njegovo stalno prebivalište u Italiji, gde se bavio preduzetničkom delatnošću. Arbitar je, imajući u vidu izjavu [] o prestanku poslovanja odnosno preduzetničkog statusa, na pitanje subjektiviteta tužene strane primenio odredbe člana 2082 Građanskog zakonika Italije iz kojih prizilazi da preduzetnik, kao fizičko lice, snosi rizik preduzeća odnosno odgovara za ekonomski rezultat preduzetničke delatnosti. Arbitar je našao da, u ovom smislu, označenje [], kao fizičkog lica, u ulozi tuženog, ne predstavlja subjektivno preinačenje tužbe, jer on snosi odgovornost za dugove koje je načinio poslujući kao preduzetnik, te da se ima smatrati da je [], kao fizičko lice, od samog početka bio stranka u postupku.

2. Arbitar je u raspravljanju spora na usmenoj raspravi 23. decembra 2008. izveo dokaze čitanjem celokupne dokumentacije priložene uz tužbu.

3. Arbitar je, ocenjujući dokaze, stao na stanovište da se ova pravna stvar može raspraviti na osnovu podnetih pismenih dokaza.

4. Arbitar je, u razjašnjenju spornih pitanja, uzeo u obzir da se postupak vodi bez učešća tuženog, koji se nije izjasnio o tužbenom zahtevu, pa je, u tom smislu ispitao dokaze koje je ponudio tužilac sa stanovišta prigovora koje bi tuženi mogao imati, ali u granicama pravila o teretu dokazivanja.

5. Arbitar je našao da je, bez obzira na naziv kojim su stranke označile svoj ugovor od 5. oktobra 2004 (ugovor o zastupanju), u konkretnom slučaju u pitanju isporuka (prodaja) linije za proizvodnju i pakovanje papirnih maramica, gde se tužilac pojavljuje kao prodavac, a tuženi kao kupac. Na ovo ukazuju odredbe aneksa br. 1 i aneksa br. 2 uz ugovor o zastupanju koje govore o isporuci robe u tipičnom kupoprodajnom odnosu (gde se strane čak i imenuju kao strane iz ugovora o prodaji), te dokumentacija koja je pratila isporuku (jedinствена

carinska deklaracija, faktura), kao i ponašanje stranaka posle isporke (dostavljanje čeka kao sredstva obezbeđenja od strane tuženog koje je u aneksu br. 2 predviđeno kao obaveza kupca, plaćanje cene od strane tuženog, kao kupca).

6. Ocenjujući izvedene dokaze pojedinačno i u celini arbitar je ustanovio da je izvesno da je tužilac ispunio obaveze po ugovoru od 5. oktobra 2004. i aneksima br. 1 i 2, odnosno da je robu (liniju za proizvodnju i pakovanje papirnih maramica) isporučio u svojstvu prodavca, te da je tuženi, u svojstvu kupca, robu primio (carinska dokumentacija i faktura, kao i knjižno zaduženje kojim tuženi umanjuje cenu za zajamski popust, te sedam doznaka tužiocu na ime plaćanja kupoprodajne cene koje je tuženi izvršio). Isto tako, arbitar je utvrdio da tuženi, kao kupac, nije prigovorio na kvantitet ili kvalitet primljene robe (izvršena plaćanja, knjižno zaduženje u kome se ne pominje umanjenje cene po drugom osnovu osim po osnovu sajamskog popusta). Arbitar je takođe našao da tuženi robu koju je primio nije platio tužiocu odnosno da je od cene od EUR 120.000, koju mu je tužilac fakturisao u skladu sa aneksom br. 1, u sedam rata platio ukupno EUR 52.284,40. Kada se od ugovorene cene (EUR 120.000) oduzmu plaćene rate (EUR 52.284,40) i sajamski popust (EUR 23.760), proizilazi da je dug tuženog prema tužiocu po osnovu cene za primljenu robu EUR 43.955,60. Tužilac je tužbeni zahtev opredelio na neznatno manji iznos od EUR 43.840, a razilku je u u tužbi obrazložio »umanjenjem za ino-troškove«. Arbitar je našao da iznos tužbenog zahteva korespondira sa iznosom neplaćenog dela cene po osnovu isporuke robe po ugovoru i aneksima br. 1 i 2, kao i da je neplaćanjem dela cene tuženi povredio svoje ugovorne obaveze kao kupca iz ugovornog odnosa, te je utvrdio da je tužbeni zahtev u celini osnovan. Po članu 62 UN Konvencije o ugovorima o međunarodnoj prodaji robe (koja se primenjuje na kupoprodajni odnos u pitanju prema odredbi člana 1 stav 1, odnosno koja je, kada se ima primeniti kao u ovom slučaju, deo unutrašnjeg prava Srbije) prodavac ima pravo da traži plaćanje cene u slučaju da kupac propusti da to učini u skladu sa ugovorom.

7. Arbitar je našao da, pored prava da traži plaćanje ugovorene cene u celini, tužilac kao prodavac ima pravo i na kamatu kao posledicu neplaćanja. Prema odredbama Konvencije o ugovorima o međunarodnoj prodaji robe (član 78) dužnik koji zakasni sa ispunjenjem novčane obaveze duguje i kamatu na glavni dug. Ovo je rešenje identično stavu srpskog Zakona o obligacionim odnosima (član 277 stav 1), koji dodaje da obaveza plaćanja kamate postoji i kada nije posebno ugovorena. Arbitar je prihvatio kao datum od koga teče kamata 13. decembar 2005, kako je to tražio tužilac, jer je to datum na koji je tuženi platio poslednju ratu cene (jer je deo cene koji nije plaćen dospeo i pre tog datum, te je zahtev tužioca najpovoljniji za tuženog u pogledu početka perioda u kome se obračunava kamata). Arbitar je prihvatio zahtev tužioca da se kamata obračunava po domicilnoj kamatnoj stopi za Evro, kao valutu duga odnosno potraživanja tužoca po ugovoru. Odredio je, uz primenu *Reuters*-ovog izveštaja u

vreme donošenja odluke, da je stopa za Evro 2,971% (EURIBOR na šestomesečne depozite), te je doneo odluku o visini stope kao u izreci.

8. U pogledu arbitražnih troškova, arbitar se vodio pravilom o uspehu u sporu i dosudio tužiocu iznose plaćene Arbitraži na ime registracionih troškova (dinara 16.680,00) i arbitražnih troškova (dinara 374.567,00), jer iz dokumentacije u spisima predmeta proizilazi da su ovi iznosi plaćeni od strane tužioca na račun Arbitraže. Arbitar je prihvatio i iznos od dinara 80.000,00 na ime troškova zastupanja (koji su specificirani po Advokatskoj tarifi), jer je u prvoj fazi postupka tužioca zastupao advokat). Ukupne troškove od dinara 471.367,00, arbitar je preračunao u Evre uz primenu srednjeg zvaničnog kursa u Beogradu kao mestu donošenja odluke na dan donošenja odluke (1 EUR=88,6010 din.).

VII. Konačnost odluke

1. Po članu 56 stav 1 Pravilnika Spoljnotrgovinske arbitraže, te članu 64 stav 1 Zakona o arbitraži Srbije arbitražna odluka je konačna i protiv nje nema mesta žalbi, te ona ima snagu pravnosnažne presude redovnog suda.

U Beogradu, 5. januara 2009.

Zapisničar

[]

Arbitar

[]